

Hvem vil omfattes av NIS2s inngripende krav til cybersikkerhet og ansvarliggjøring av ledelsen?

NFJE, 20. januar 2024

Advokat Kristian Foss

BULL

Ekstra +

66

KOMMENTAR

Når rammes Norge av hybrid krigføring?

Tormod Haugstad
Redaktør

TU.NO

4

Kistefos med gruppesøksmål mot Solstad Offshore-styret og Aker Capital

Både Solstad Offshore og Aker Capital avvise at det er grunnlag for et erstatningsøksmål.

- En aksjonær må ikke få særretter fremfor alle andre

Professor er klar på at slett styrearbeid kan føre til erstatningsansvar

Boet etter konkursen i Kleven verft krever tidligere styreleder for 200 millioner i erstatning. Om styrerepresentanter vanskjøtter vervene sine, kan det føre til erstatningsansvar, påpeker professor.

Høyt trykk på styreansvarssaker i retten – rundt én sak i uken i år

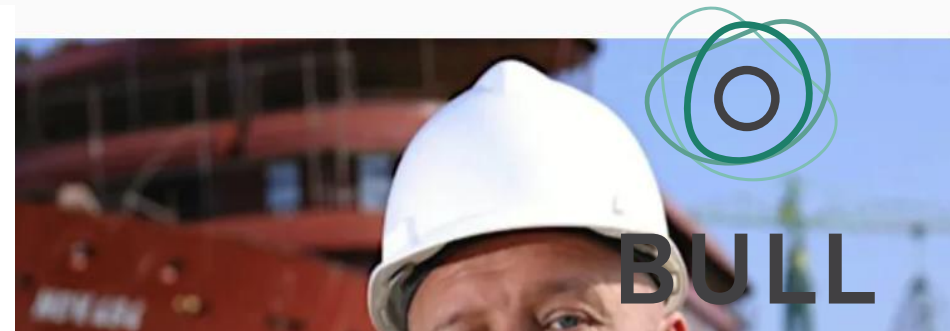
Krisetider og personlig styreansvar

Hvis styremedlemmer ikke har gjort jobben sin, bør de frykte krav fra kreditorene dersom selskapet går konkurs.

UiS-professor om Dale-saken: – Styremedlemmer har et selvstendig ansvar for å ha tilstrekkelig kompetanse

Konkursbo saksøker tidligere verftsleder for 200 millioner

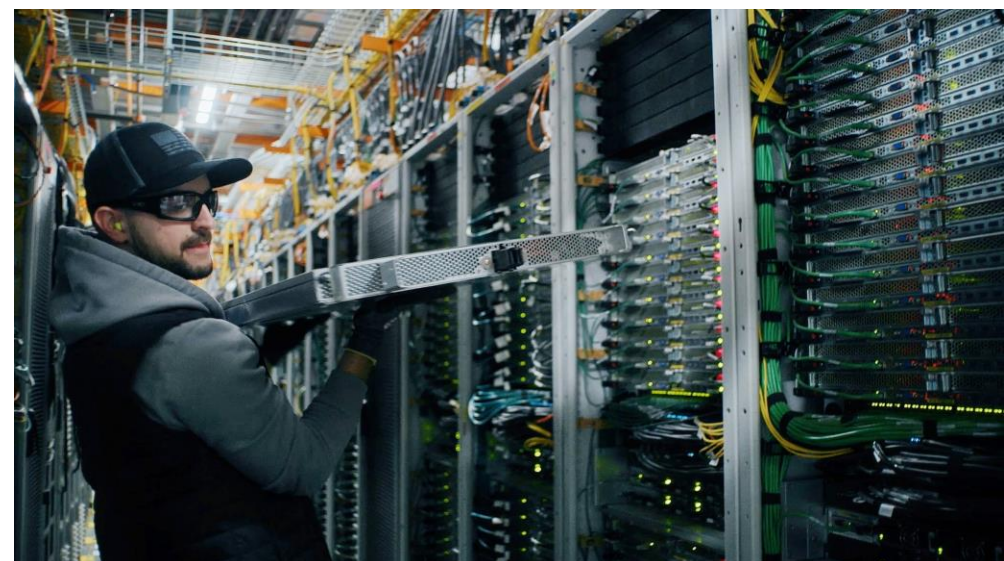
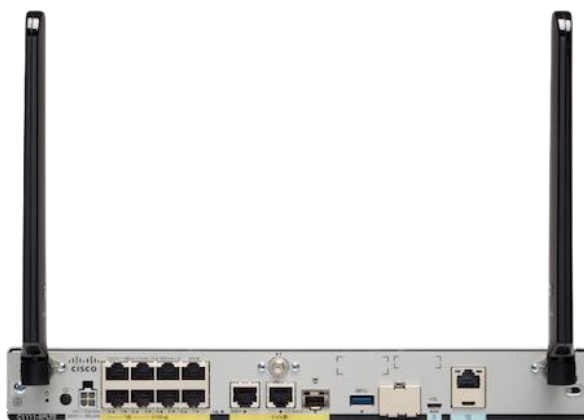
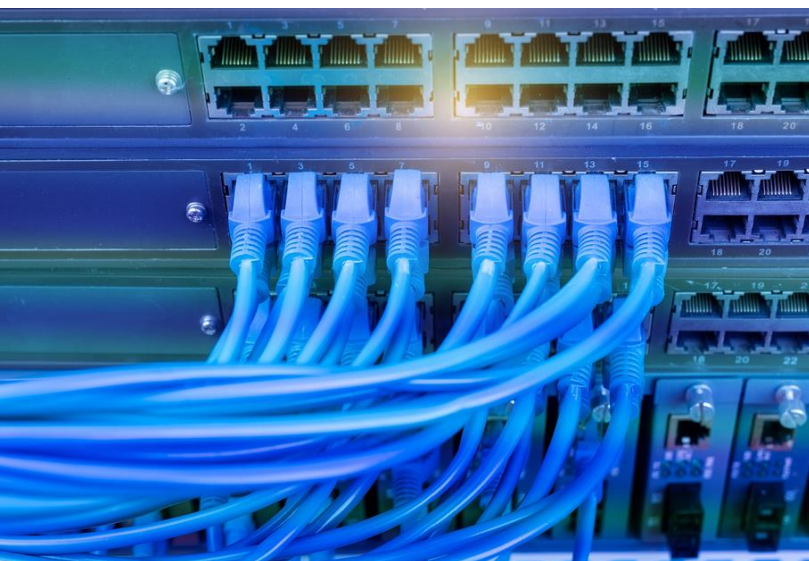
Advokatene mener konkursen kunne vært unngått om styreleder hadde handlet «adekvat og lojalt». Kreditorene håper de nå kan få tilbake millionbeløp etter tre års venting.

Hva skal sikres av NIS2?

«network and information systems»

Disposisjon

1. Hvilke virksomheter vil omfattes av NIS2-direktivet?
2. Hvor langt strekker ledelsesansvaret seg?

1. Hvilke virksomheter vil omfattes av NIS2-direktivet?

1. Bransje og sektor
2. Størrelse og tilknytning
3. Leverandørkjeden

Bransje og sektor

BULL

Hvilke bransjer reguleres av NIS 2?

NIS 1 = digital sikkerhetsloven

Energy

Gas and Oil

Sanitary

Water

Financial
Infrastructure

Banks and Credit
Institutions

Maritime
transport

Transport
Aeroplane, Train,
etc.

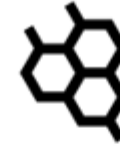
Digital
Infrastructure

NIS 2 = NIS 1 + dette:

Annex 1 + 2

District heating
and cooling

Hydrogen

Pharmaceutic
als

Medical
Devices

Water waste and
waste
management

ICT Services
Management

Postal services and
couriers

Chemist

Food and drink

Manufacturing
Industry

Public
administration

Space

Størrelse og tilknytning

BULL

Mellomstore virksomheter og oppover

>50 ansatte

og

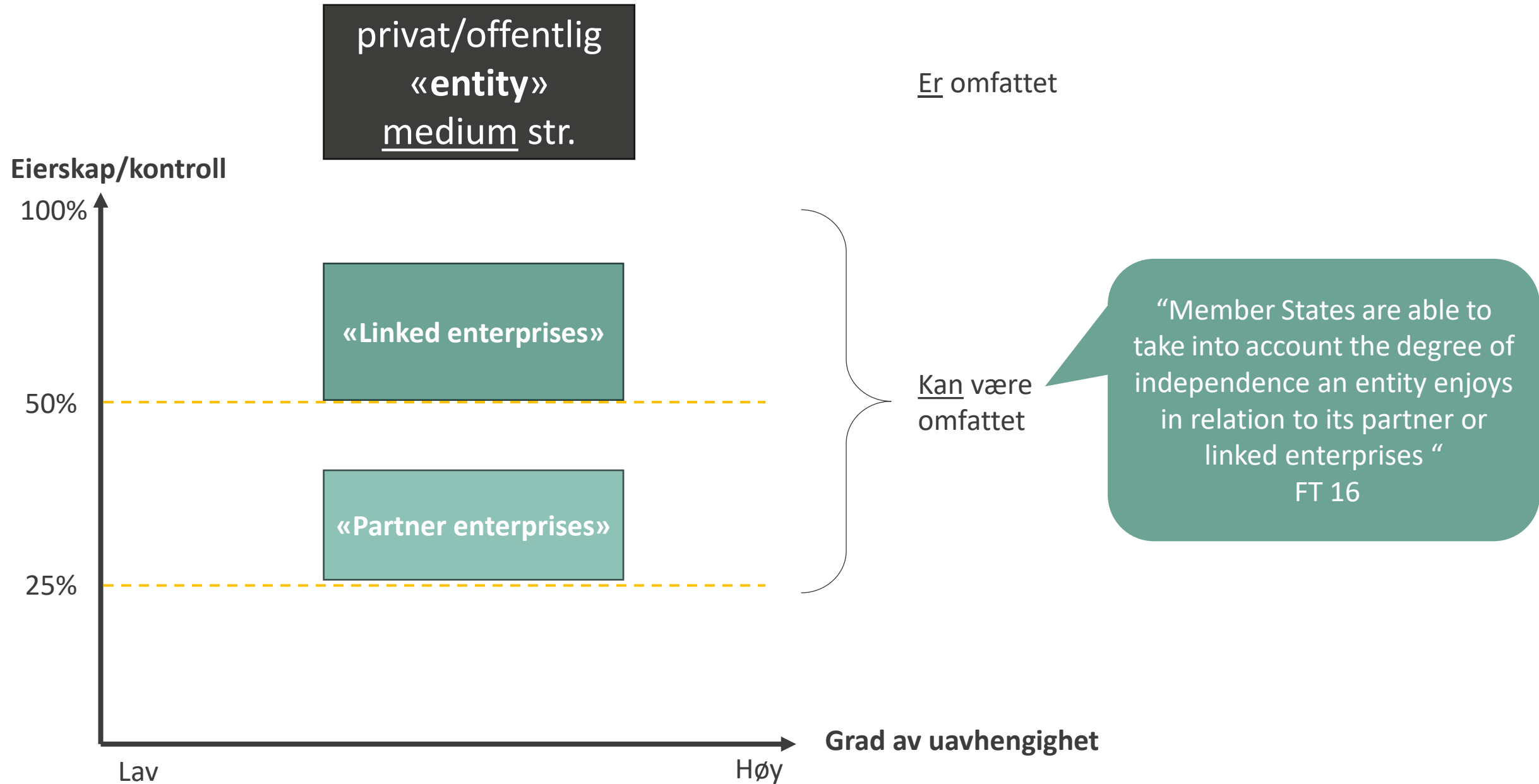
omsetning eller balanse >10 MEUR

Offentlige og private

BULL /

Selskapsgrupper – hvordan beregne?

Mindre, men betydningsfulle

Leverandører av

- kritiske komponenter for internett
- samfunnstjenester

Offentlige myndigheter

Leverandørkjeden

BULL

2. Hvor langt strekker ledelsens erstatningsansvar seg?

1. Etter norsk bakgrunnsrett?
2. Etter NIS2?
3. Skjerper NIS2 ansvaret?

Leders erstatningsansvar etter norsk bakgrunnsrett

BULL

Ansvarsgrunnlaget

Erstatningsansvaret følger av aksjeloven § 17-1:

*(1) Selskapet, aksjeeier eller andre kan kreve at daglig leder, styremedlem, medlem av bedriftsforsamlingen, gransker eller aksjeeier erstatter skade som de i den nevnte egenskap forsettlig eller **uaktsomt** har voldt vedkommende*

*(2) Selskapet, aksjeeier eller andre kan også kreve erstatning av den som forsettlig eller uaktsomt har **medvirket** til skadevolding som nevnt i første ledd. Erstatning kan kreves av medvirkeren selv om skadevolderen ikke kan holdes ansvarlig fordi han eller hun ikke har utvist forsett eller uaktsomhet.*

Styremedlemmenes plikter

- Generelle krav styremedlemmer:
  - Utledes av oppdraget/oppdragsavtalen
  - Alminnelig lojalitetsplikt
- Plikter å bidra til at styret utøver sine oppgaver etter lov og vedtekter på **forsvarlig** vis
  - Asl. § 2-2 (2) og § 8-4 (ivareta aksjeeiers vinningsformål)
  - Asl. § 3-4 og § 3-5 (forsvarlig EK og likviditet)
  - Asl. § 6-12 (**forvaltning av selskapet**)
  - Asl. § 6-13 (tilsynsansvaret)
  - Ivareta kreditorenes, ansattes, markedets og samfunnets interesser, jf. Rt. 1993 s. 1399 og Prop 135L (2018-2019) s. 94-95
- Taushetsplikt, avstå fra forretningsmuligheter, mv.

Erstatningsansvaret

Hvem og hvordan?

Hvem kan kreve erstatning?

- Selskapet
- Aksjonær/medlem
- «andre»

Hvem kan bli erstatningspliktig?

- Aksjonær
- Styremedlem
- Daglig leder
- Medlem av bedriftsforsamlingen
- Medvirkeransvar – «den som»
  - Aktuelt for CFO, COO, CTO, CISO, ansatte, mv.

Hvilke vilkår må oppfylles?

- Skade/tap
- Uaktsomhet
- Årsakssammenheng
- I egenskap av styremedlem, daglig leder, stilling mv.

Nærmere om ansvaret

- Aksjeloven § 17-1 angir et **individuell** ansvar
- Aktsomhetskravet krever **uaktsomt brudd på en handlingsnorm/plikt**
- Fastsettelse av aktsomhetsnormen:
  - Ut fra **forventningene** til rollen
  - **Manglende kvalifikasjoner** medfører ikke ansvarsfrihet
  - **Relativ norm**, skjerpes i vanskelige tider, jf. HR-2022-2484-A (Spiro), NOU 1996:3 s. 137 og Kristin Normann, Styreansvarsmonografien s. 502
- **Presumsjon** for uaktsomhet ved pliktbrudd, jf. HR-2016-1440-A Håheller

Rettspraksis

HR-2013-574-A – Isklump-dommen

(17) *At bygårder må inspiseres med sikte på å identifisere fare for sne- og isras slik at faren kan fjernes, følger av den alminnelige rettssetning som blant annet straffeloven § 238 er et utslag av, om plikt til ikke å utsette andres liv og eiendom for fare. Spørsmålet blir så hva som er det nærmere **innhold i inspeksjonsplikten**.*

(18) *Det er naturlig først å spørre om noe kan utledes av lov eller forskrift. Videre vil bransjepraksis ha betydning. Som det uttrykkes i den nevnte utgaven av Andenæs, Alminnelig strafferett side 246, vil den som har holdt seg til det **sedvanlige mål av aktsomhet**, som regel være ansvarsfri. Forutsetningen er at den sedvanlige målestokken – her bransjepraksis – fremstår som forsvarlig.*

(36) *Selv om det som nevnt synes å ha vært den vanlige oppfatning i bransjen at faren for ras fra gesimskasser var svært liten, fremstår det som skjedde etter min mening ikke som en risiko han under de rådende forhold kunne se helt bort fra. Det store skadeomfanget som er påregnelig når det først faller isklumper fra så stor høyde, må under slike forhold medføre en plikt til **særlig påpasselighet**. Som nevnt fant eieren av naboeiendommen det nødvendig å **observere taket fra den andre siden av gaten**. Ved uaktsomhetsvurderingen må det videre tillegges vekt at dette også var alt som skulle til for å oppdage faren – det dreide seg ikke om noe komplisert tiltak*

HR-2022-2484-A-Spiro

(41) Uaktsomhetsnormen inneholder både et **objektivt** og et **subjektivt** element. Det må objektivt sett foreligge et **pliktbrudd** som kan bebreides styremedlemmet som uaktsomt. Ansvarsspørsmålet oppstår typisk som følge av beslutninger truffet av styret som organ eller for beslutninger styret har unnlatt å treffe. Regelen innebærer likevel ikke at styret blir kollektivt ansvarlig for eventuelle feil. **Ansvaret er individuelt**, og det må foretas en konkret vurdering av det enkelte styremedlems handlinger eller unnlatelser.

(54) Det ligger derfor klart i styrets mandat at det innenfor rimelige grenser er **akseptabelt å pådra selskapet risiko**. Terskelen for i ettertid å holde styret ansvarlig for **forretningsmessige** feilvurderinger, er derfor høy, jf. Rt-1991-119 Normount. (...)

HR-2016-1440-A – Håheller

(41) Ved vurderingen av om vilkårene etter § 17-1 er oppfylt, må det tas utgangspunkt i om aksjeeier/styreleder har **overtrådt de plikter som objektivt sett gjelder for vedkommende**. Der disse pliktene er overtrådt, vil det være en **presumsjon** for at vedkommende har opptrådt uaktsomt, jf. Kristin Normann Aarum, *Styremedlemmers erstatningsansvar i aksjeselskaper (1994) side 221*.

(64) I vurderingen av om det er grunnlag for ansvar legger jeg også en viss vekt på at avtaleoverdragelsen ikke ble foretatt i henhold til **aksjelovens regler**.

Megatrender

- Flere plikter
- Høyere verdier
- Økt risiko
- Skjerpet aktsomhetsnorm

Ingen dans på roser å være styremedlem

Potensielle styrearbeidere bør ha i bakhodet at rollen ofte er dårlig betalt, medfører mange forpliktelser og kan innebære betydelig risiko.

THOMAS HILMERSEN
thomas.hilmeresen@avisapressen.no

– Styrearbeid er et eget fagfelt, konstaterer Jan-Eirik Hansen, som har styreverv i flere aksje-selskaper og er del av faggruppen Vidask.

– Det må læres gjennom formell opplæring og praktisk erfaring.

For de som har den rette kompetansen og ønsker styreverv i ASA-selskaper, går veien stadig oftere gjennom rekrutteringsbyråer, ifølge Hansen.

– De koster seg når de står et styreviser, tilføyer han.

– For å få betalt et styreverv, er det viktigste nær sagt å være synlig med sin kompetanse og personlighet.

Kan bli tidkrevende

Hansen forteller videre at styrets viktigste oppgaver er å sørge for at selskapet har den til enhver tid beste og mest motiverte daglige ledelsen. Det omfatter blant annet å støtte, utfordre og gi ros og konstruktive tilbakemeldinger til toppsjefen. Dessuten skal styret bidra i selskapets strategi- og verdutvikling, risikostyring, organisering, etterfølgerplanlegging og kontrolloppgaver, blant annet.

En konsekvens er at samtlige styremedlemmer må kunne lese et regnskap og forstå sammenhengene mellom resultat, balanse og kontantstrøm.

FREDRIK ASTRUP BORCH

Partner Fredrik Astrup Borch jobber i Langseth Advokatfirma og leder for restrukturering og konkurs.

Han oppnevnes regelmessig som bestyrer.

Borch arbeider dessuten med rettstvårdene fagfeltet og er også medlem av styret i et av de største selskapene i Norge.

De må også være beredt på å bruke mye tid på styrearbeidet.

– Man bør der for aldri ha for mange styreverv og særskilt ikke styrelederansvar, sier Hansen.

Må hensynta flere regler

– Jo større selskapet er, jo mer arbeid må generelt påregnes, konstaterer partner Fredrik Astrup Borch i Langseth Advokatfirma.

I beramte selskapet kjenner det en del regler og hensyn inn i tillegg, som tiltak for å hindre innsidehandel og kursmanipulasjon, samt kvotebestemte rapporteringer til Børsen og Finanstilsynet.

Advokaten nevner også konkrete forhold som vil kreve ekstra innsats fra styret, som større kapitalinnhentinger, fusjon/fisjon og krisesituasjoner der styret må kjempe mot nedleggelse/konkurs.

– En del av styrehonoraret skal ikke bare reflekteres en påregnet arbeidsinnsats, men også

IAN-EIRIK HANSEN

Ole-Ingar Jan-Eirik Hansen har nærmere 40 år med styreverv i norske og utenlandske selskaper innenfor teknologi, energi, varehandel, industri, produksjon, logistikk, telekommunikasjon og finans, handel og prosessindustri samt installasjons- og entreprenørvirksomhet.

Han har studert styreverv ved Et britiske Institute of Directors og knapt.

kompensere for den økonomiske og reputeitmessige risiko man utsetter seg for, og for enkelte personers vedkommende kanskje kompensere for at man løner ut sitt «gode navn og rykte», tilføyer han.

Risikerer å bli saksøkt

Både Borch og Hansen advarer om at styreverv kan innebære betydelig risiko.

– I konkurstilfeller kan selskapet ved styret bli saksøkt av én eller flere kreditorer – samt av konkursboet, dersom bestyrer mener at styret ved sin opptreden har påført kreditorfelleskapet et tap – og da er du som styremedlem økonomisk ansvarlig, sier Hansen.

– Dersom interessentene vinner i retten, vil alle dine personlige aktiva kunne bli nådd for å dekke kravet.

Borch påpeker at hvert styremedlems ansvar vurderes individuelt, og at styret

KJENNER KONKURSPROSSESSEN: Partner Fredrik Astrup Borch i Langseth Advokatfirma.

følger ikke holdes kollektivt ansvarlig for et tap, uavhengig av den enkeltes skyld.

– Styresansvar påberopes typisk av en leverandør som har levert varer på kreditt og så taper alt fordi bedriften går konkurs, fortsetter han.

– Dersom han kan vise til at enkelte eller alle i styret kjente til eller burde ha kjent til at selskapet ikke ville klare å betale for varerne, konkurrsvarsel var mottatt, med videre, kan leverandøren ha en sak.

Avhenger av formuen

Borch presiserer at dersom det konkluderes at alle styremedlemmene har opptrådt erstatningsbetingende, er det opp til saksøkeren å velge hvem man vil gå på.

– Dermed kan det hevdes at risikoen for å bli saksøkt som styremedlem øker proporsjonalt med

Viktig å ha st

en markant økning i denne type søksmål fra kreditorer som ikke aksepterer å bli sittende igjen med tapet selv.

Mulig straffansvar

Langseth-partnere advarer videre om at styremedlemmer sksponserer seg for straffansvar når offentligrettlige regler og påbud ikke følges.

– Disse kommer typisk til syne ved at skattemyndighetene foretar et boketterryn, eller det kommer kontrollør fra instanser som Finanstilsynet, Arbeidstilsynet eller Mattilsynet, utdypet han.

Konkurs er imidlertid den vanligste situasjonen der et straffansvar kommer til syne, ettersom bestyrers faste oppgaver inkluderer å vurdere om det kan ha funnet sted noe straffbart i forbindelse med virksomhetens drift, og i så fall anmelder for eksempel styrets medlemmer.

Leders erstatningsansvar etter NIS2

BULL

Spesialregulering lederansvar

“Member States shall ensure that the **management bodies** of essential and important entities **approve** the cybersecurity risk-management **measures** taken by those entities in order to comply with **Article 21**, oversee its **implementation** and can be **held liable** for infringements by the entities of that Article.”

(art. 20 (1))

Hvilket ansvar?

“Member States shall ensure that any **natural person** responsible for or acting as a legal representative of an essential entity on the basis of the power to **represent** it, the **authority to take decisions** on its behalf or the authority to **exercise control** of it has the power to **ensure its compliance** with this Directive. Member States shall ensure that it is possible to **hold such natural persons** liable for breach of their duties to ensure compliance with this Directive.”

(art. 32 (6))

Krav om at personer tildeles fullmakt for å kunne etterleve

Ansvarsregel

Hvem og hvordan (NIS2)?

Hvem kan kreve erstatning?

- Selskapet?
- Aksjonær/medlem?
- «andre»?

Hvem kan bli erstatningspliktig?

- «management bodies»
- personer med myndighet til å etterleve
- ~~Aksjonær~~
- ~~Styremedlem~~
- ~~Daglig leder~~
- ~~Medlem av bedriftsforsamlingen~~
- ~~Medvirkeransvar – «den som»~~

Hvilke vilkår må oppfylles?

- «infringement» of art. 21
- «breach of duties»
- ~~Skade/tap~~
- ~~Uaktsomhet~~
- ~~Årsakssammenheng~~
- ~~I egenskap av styremedlem, daglig leder, stilling mv.~~

Suspensjon ledelsen

- Håndheving essensielle virksomheter (art. 32 (5))
- Midlertidig

Skjerper NIS2 lederes
erstatningsansvar?

BULL

Spørsmål?

Takk for meg!

kf@bull.no